Kaleva 11.3.2006

Säveltäjä saa inspiraation työstään

Ilmari Mäenpää säveltää työkseen Alatalon pihapiirissä Kiimingissä

Päivi Mäkinen
Kaleva

KIIMINKI Jos säveltäjä jää odottamaan inspiraatiota, sitä ei välttämättä tule koskaan. "Yleensä sävellystyö alkaa, kun ensin on ollut tulokseton viikko ja vain pyöritetään ja pyöritetään. Sitten työ alkaa imeä, siitä innostuu enemmän ja lopulta seuraa suuria ongelmia, jos säveltämisestä joutuu irtautumaan", kertoo kiiminkiläinen säveltäjä Ilmari Mäenpää.

Irtautuminen on erityisen ikävää, jos juuri on löytänyt punaisen langan, joka vie sävellystä eteenpäin. Lanka voi kadota myös lopullisesti ja teoksia on Mäenpäälläkin tällaisessa tilanteessa jäänyt syntymättä.

Säveltäessä ei Mäenpäästä tunnu siltä, että kaikki on jo keksitty. "Monella on vahva oma intuitio siitä, mitä haluaa tehdä ja sanoa. Säveltaide ei ikinä ole valmista: pienikin muutos sointivärissä ja sävelissä saa aikaan kokonaan eri teoksen", hän sanoo.

Taiteen uudistaminen vain on Mäenpään mielestä ymmärretty toisinaan väärin ja musiikista on tehty tietoisesti vaikeasti lähestyttävää. Hän pyrkii sävellyksissään siihen, että musiikkia pystyisi lähestymään mahdollisimman usea taiteista pitävä eikä vain pieni marginaaliryhmä.

Tärkeää olisi saada taidemusiikin arvokas perintö jatkumaan: klassisen musiikin konserttiyleisöstä kun Mäenpään mukaan puuttu nuori polvi.

Uutta musiikkia ei Mäenpään mielestä itse asiassa ole olemassakaan. "Ei Schubertinkaan musiikki ollut uutta musiikkia vaan musiikkia. Ja eikö musiikki ole aina uutta musiikkia, jos se on tehty omista lähtökohdista ja tinkimättömästi", hän hoksauttaa.

Säveltäjän työ on projektiluonteista. "Pätkittäisyys on haaste. En tunne monta ikäistäni, joka pystyy keskittymään pelkästään säveltämiseen. "Onneksi on tullut tilaustöitä ja työskentelyä on tuettu rahastoin, joten olen pystynyt tekemään pelkästään sävellystöitä."

Mäenpää on työskennellyt myös tietotekniikkaan liittyvissä tehtävissä. "Etä- ja projektityö on silloin mahdollista, mutta varjopuoli on, että juuri sävellysvauhtiin päästyä joku kysyy, miksi hänen hiirensä ei liiku. Ajatus katkeaa", hän kertoo. Säveltämisen painottaminen on Mäenpään mukaan arvovalinta ja hän tekee sävellystöitä niin paljon kuin pystyy.

Mäenpään talon restaurointiprojekti on vienyt aikaa sävellystyöltä. Säveltäjän tavoitteena on saada teoksilleen esityksiä ulkomailla ja saada omaa tuotantoaan kartutettua. Työn alla on muun muassa kolmeosainen pianoteos **Markus Vaaralle**, **Virpi Räisäsen** viululle ja laulajalle tilaama teos ja liedejä **Tuomas Katajalalle**. Myös viime vuoden lokakuussa alkanut yhteistyö saamelaisen Jiellä joikuyhtyeen kanssa jatkuu ja luvassa on lisää sovituksia joikaajalle ja erilaisille klassisen musiikin kokoonpanoille.

HEIKKI SARVIAHO

Säveltäjä Ilmari Mäenpää tutkii orkesteripartituureja juuri valmistuneessa työhuoneessaan. Nuotit hän kirjoittaa täysin tietokoneella. Käsin hän kirjoittaa lähinnä luonnoksia.

Ryhmä oululaisia säveltäjiä perusti viime kesänä Nykymusiikkiseura Lokakuun säveltäjien tarpeisiin ja oululaista ja pohjoissuomalaista nykymusiikkia edistämään. Seuran puheenjohtaja **Juha Ojalan** mukaan aktiviteettia ja säveltäjiä alueella on, mutta musiikin tunnetuksi tekeminen vaatii työtä.

"Muutama vuosikymmen sitten Oulussa oli yksi-kaksi ammattitaitoista ja opiskellutta säveltäjää", sanoo Ojala. Nykyään Oulussa on Ojalan arvion mukaan noin tusina taidemusiikin säveltäjää.

Nuottiviivastolle piirtyy teoksia orkesterille ja kamarimusiikkia. Myös elektroninen musiikki on kuuluva osa tuotantoa. Oulussa on sävelletty niin kulttuuri-instituutioiden kuten kaupunginorkesterin, konservatorion, yliopiston ja ammattikorkeakoulun piirissä ja ulkopuolella.

Säveltäjäkoulutusta ei Suomessa anneta vain Sibelius-akatemiassa. Oppia saa myös Pirkanmaan ammattikorkeakoulusta Tampereelta. "Toivottavasti Oulustakin jatkossa! Vaikka kyse on pienistä opiskelijamääristä, olisi hienoa saada sellaiset koulutusrakenteet, joilla olisi mahdollisuus jatkaa perinteitä ja kehittyä edelleen", toivoo päätyönään musiikin lehtorina Oulun yliopistolla toimiva Ojala. Säveltäjäperinnettä kun paikkakunnalta löytyy.

Päättymässä oleva suomalaisen musiikin viikko ei Ojalan silmiin tai korviin osunut. "Koulujen musiikinopetuksessa se on varmaan tuotu esille. Viikko on uusi ilmiö ja on hyvä, kun suomalaista musiikkia ajetaan eteenpäin", hän sanoo.

Tänään vietetään suomalaisen musiikin päivää.

FAKTA

Ilmari Mäenpää

- Ammattisäveltäjä. Syntynyt Oulussa 1971. Asuu Kiimingissä.
- Filosofian maisteri vuonna 2001 Helsingin yliopistosta. Opiskeli koko ajan diplomisäveltäjä Harri Vuoren sävellysluokalla.
- Ensimmäinen huomattava tilaustyö Helvi Hämäläisen runoihin sävelletty Taidekeskus Salmelan tilaama laulusarja Vihreä virta.
- Lauluäänelle säveltäminen mieleistä. Tekee yhteistyötä muun muassa oululaislähtöisten tenori Tuomas Katajalan, mezzosopraano Virpi Räisäsen ja pianisti Markus Vaaran kanssa.
- Kiinnostunut musiikin ja visuaalisen taiteen yhteyksistä, yhteistyötä kuvataiteilijoiden kanssa.